

Monika Bober

**Zygmunt Leśniak (1916-1994),
patron Muzeum Samorządowego Ziemi Strzyżowskiej**

Zygmunt Stanisław Leśniak urodził się 5.11.1916 r. na Przedmieściu Strzyżowskim w rodzinie Piotra Leśniaka (1879-1963) i Anieli ze Szczudłów (1884-1960) prowadzących gospodarstwo rolne. W 1903 r. Piotr Leśniak ożenił się z Anielą Szczudło pochodzącą z Przedmieścia Strzyżowskiego. Żona wniosła w wianie kilka morgów pola oraz parcelę budowlaną, na której Leśniakowie zbudowali kamienicę. W tym czasie był to teren administracyjnie należący do Przedmieścia Strzyżowskiego, który włączono do miasta w 1925 r. W starym (drewnianym) domu Leśniakowie prowadzili sklep.

W latach 1923-1932 Zygmunt Leśniak był uczniem siedmioklasowej Szkoły Powszechniej w Strzyżowie. Naukę kontynuował w Miejskim Gimnazjum Koedukacyjnym w Strzyżowie typu humanistycznego i tam zdał maturę w 1937 r. W 1935 r. jako uczeń gimnazjum otrzymał legitymację strzyżowskiego „Sokoła”. Od najmłodszych lat wykazywał duże zdolności sportowe. Reprezentował szkołę i „Sokół” na zawodach rozgrywanych na terenie województwa lwowskiego. Specjalizował się w lekkoatletyce, szczególnie w rzucie dyskiem, rzucie granatem i skoku w dal. Od 5.07.1935 r. był zawodnikiem sekcji piłkarskiej. 15.06.1935 r. zdał egzamin z przysposobienia wojskowego, które zorganizował 17. Pułk Piechoty stacjonujący w Rzeszowie.

Jesienią 1937 r. rozpoczął studia w Seminarium Duchownym w Przemyślu. Studia zostały przerwane na skutek wybuchu wojny i kontynuowane dopiero od jesieni 1940 r. w Brzozowie Zdroju. Z powodu kontuzji kręgosłupa, która wymagała wielomiesięcznego leczenia, jako alumn zmuszony został przerwać naukę w 1942 r. Jesienią 1944 r. rozpoczął studia na Uniwersytecie Jagiellońskim, które ukończył 29.01.1947 r., uzyskując tytuł magistra filozofii w zakresie historii.

Posiadał uprawnienia sędziego lekkoatletycznego (2 klasa) i sędziego narciarskiego. Propagował czynne krajoznawstwo, koncentrując się w dużej mierze na walorach turystycznych przede wszystkim Podkarpacia. Współpracował z rzeszowskim oddziałem Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, którego był członkiem. Z inicjatywy Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Okręgowa Komisja Opieki nad

Zabytkami w dniu 26.01.1963 r., Zygmuntowi Leśniakowi powierzyła opiekę nad stanowiskami archeologicznymi w okolicy Strzyżowa.

Był wielokrotnie wyróżniany przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie dyplomami i nagrodami finansowymi za działalność na rzecz ratowania zabytków. Wojewódzki Komitet Kultury Fizycznej w Rzeszowie odznaczył go 16 lipca 1960 r. Srebrnym Medalem za zasługi dla kultury fizycznej.

W 1947 r. Zygmunt Leśniak rozpoczął pracę w strzyżowskim liceum jako nauczyciel historii i wychowania fizycznego. 8.11.1948 r. otrzymał dyplom nauczyciela szkół średnich. W tej szkole pracował aż do przejścia na emeryturę w 1977 r. Jako nauczyciel strzyżowskiego gimnazjum propagował wśród uczniów czynne uprawianie sportu i wypoczynku. Był organizatorem szkolnych klubów sportowych. Był wieloletnim instruktorem Związku Harcerstwa Polskiego, a także opiekunem drużyn harcerskich działających przy strzyżowskim liceum. Organizował obozy harcerskie i biwaki dla młodzieży. Był kierownikiem zawodów sportowych rozgrywanych w ramach Pierwszej Spartakiady Zimowej Szkolnych Klubów Sportowych, które przeprowadzono w Strzyżowie w dniach od 14 do 16.02.1954 r. Jego podopieczni ze Szkolnego Klubu Sportowego „Junak” w Strzyżowie brali udział m.in. w Centralnej Spartakiadzie Szkolnych Zespołów Sportowych w Wiśle w 1953 r.

Zygmunt Leśniak był wielokrotnie odznaczany za działalność pedagogiczną: 14.10.1972 r. został mianowany na stanowisko Profesora Szkoły Średniej; w maju 1975 r. otrzymał Nagrodę Ministra Oświaty i Wychowania pierwszego stopnia za wybitne osiągnięcia w pracy dydaktycznej i wychowawczej, zaś 20.05.1977 r. otrzymał Nagrodę Kuratora Oświaty i Wychowania

Gdy w 1947 r. uruchomiono w Strzyżowie internat męski strzyżowskiego liceum jego kierownictwo powierzono Leśniakowi, który zamieszkał tam z rodziną. 19 VIII 1950 r. ukończył kurs dla kierowników i wychowawców burs i internatów. Funkcję kierownika internatu pełnił nieprzerwanie przez 24 lata. Prowadził ponadto w okresie letnim schronisko młodzieżowe mieszczące się w budynku internatu, pełniąc funkcję kierownika Szkolnego Schroniska Wycieczkowego w Strzyżowie. Funkcję kierownika internatu pełnił do 29.05.1971 r.

Był pomysłodawcą założenia w Strzyżowie muzeum regionalnego. W końcu lat pięćdziesiątych rozpoczął zbieranie eksponatów i dokumentów, namawiając do tego swoich uczniów i ich rodziców. Tej pasji poświęcał wiele czasu i energii. Pierwsza Izba Pamięci znajdowała się w strzyżowskim liceum. 8.09.1971 r. rozrastające się zbiory muzealne przekazano na mocy uchwały w zarząd Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Strzyżowie i z tych środków finansowano jego działalność. Prowadzenie tej

placówki powierzono Towarzystwu Miłośników Ziemi Strzyżowskiej założonemu w Strzyżowie w 1967 r., którego był współzałożycielem i pierwszym prezesem. Funkcję tę pełnił do 1970 r., następnie był pierwszym wiceprezesem w latach 1970–1977, zaś od 1977 do 1992 r. członkiem zarządu.

28.09.1972 r. otwarto Społeczne Muzeum Regionalne TMZS. Funkcję opiekuna społecznego zbiorów TMZS jemu powierzono. Funkcję tę pełnił do 30.09.1981 r.

W 1991 r. wspólnie z Józefem Nowakowskim założyli miesięcznik „Waga i Miecz”, finansowany ze środków samorządu strzyżowskiego. W 1992 r. Zygmunt Leśniak został wybrany Człowiekiem Roku 1992 w Strzyżowie w konkursie zorganizowanym przez redakcję i czytelników strzyżowskiego miesięcznika.

Był wielokrotnie odznaczany dyplomami za propagowanie działalności kulturalnej przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Strzyżowie. 12.07.1984 r. Prezydium Rady Narodowej Miasta i Gminy w Strzyżowie podjęło decyzję o wpisaniu Zygmunta Leśniaka do *Księgi Zasłużonych dla Miasta i Gminy Strzyżów*. Jest również patronem jednej z ulic Strzyżowa. Zygmunt Leśniak zmarł 27.07.1994 r., pochowany na strzyżowskim cmentarzu świętego Michała.

Zygmunt Leśniak
w latach sześćdziesiątych XX w.
Fot. ze zbiorów rodziny J. Leśniaka.

Bibliografia prac Zygmunta Leśniaka

Monografie:

Strzyżów i okolice, Warszawa 1972 (wspólnie z S. Kłosem i J. Nowakowskim).

Kartki z dziejów Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Strzyżowie 1896-1939, Strzyżów 1991.

Pracowity żywot Piotra Leśniaka (1879-1963), Strzyżów 1989, mps w zbiorach rodzinnych.

Redakcje:

75 lat Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Adama Mickiewicza w Strzyżowie 1912-1987. Księga pamiątkowa, Strzyżów 1987, red. Z. Leśniak (wspólnie z J. Nowakowskim).

Opracowania:

Hasła: Czudec (s. 346), Frysztak (s. 350-351), Niebylec (s. 372) Strzyżów (s. 390-392) [w:] *Miasta Polskie w Tysiącleciu*, t. 2 *Historia miast polskich*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1967.

Artykuły:

1. *Poczet burmistrzów Strzyżowa i władz miejskich*, Waga i Miecz, 1991, nr 2, s. 8.
2. *Dzieje strzyżowskiego rzemiosła (zarys)*, Waga i Miecz, 1991, nr 7, s. 8.
3. *Honorowi Obywatele Miasta Strzyżowa. Wilhelm Zajączkowski, dr Zygmunt Tałasiewicz*, Waga i Miecz, 1991, nr 9, s. 5.
4. *Franek Dydacki – 15 letni powstaniec z 1831 r.*, Waga i Miecz, 1991, nr 9, s. 14.
5. *Z fotograficznego archiwum*, Waga i Miecz, 1992, nr 3/13, s. 15.
6. *Pozostaną w naszej pamięci*, Waga i Miecz, 1992, nr 4/14/, s. 14.
7. *123 lata działalności strzyżowskich „fajermanów”*, Waga i Miecz, 1992, nr 5/15, s. 12.
8. *Z fotograficznego archiwum*, Waga i Miecz, 1992, nr 7/17, s. 16.
9. *Z fotograficznego archiwum. Dawne chóry i orkiestry*, Waga i Miecz, 1992, nr 8/18, s. 14.
10. *Z fotograficznego archiwum*, Waga i Miecz, 1992, nr 11/21, s. 18.
11. *Sąsiad z Zawala*, Waga i Miecz, 1993, nr 1/23, s. 21.
12. *Z żałobnej karty Henryka Leśniak*, Waga i Miecz, 1993, nr 2/24, s. 20.
13. *Wojenne losy strzyżowiaków. Wojenne losy kaprala Henryka Kuliga*, Waga i Miecz, 1993, nr 4/26, s. 12.
14. *Jubileusz Przychodni Chorób Płuc w Strzyżowie (1963-1993)*, Waga i Miecz, 1993, nr 4/26, s. 17.
15. *Wojenne losy strzyżowiaków. Wojenne losy kaprala Henryka Kuliga (2)*, Waga i Miecz, 1993, nr 5/27, s. 11.
16. *Z fotograficznego archiwum*, Waga i Miecz, 1993, nr 7/29, s. 16.
17. *Z fotograficznego archiwum*, Waga i Miecz, 1993, nr 8/30, s. 16.
18. *Strzyżowska ziemiańska szlachta herbowa*, Waga i Miecz, 1993, nr 10/32, s. 12.
19. *Pierwsze wieki naszego miasta*, Waga i Miecz, 1993, nr 11/33, s. 6.
20. *Pierwsze wieki naszego miasta*, Waga i Miecz, 1993, nr 12/34, s. 11.
21. *Pionierzy kultury i twórczości literackiej w Strzyżowie – XV-XVII w. (4)*, Waga i Miecz, 1994, nr 1/35, s. 7.
22. *Strzyżowskie apteki*, Waga i Miecz, 1994, nr 1/35, s. 2.
23. *Wegetacja Strzyżowa w XIX w. (5)*, Waga i Miecz, 1994, nr 2/36.
24. *Radosne i twórcze lata mieszkańców Strzyżowa na przełomie XIX i XX wieku (6)*, Waga i Miecz, 1994, nr 3/37, s. 7.
25. *Strzyżów w przededniu wybuchu I wojny światowej (7)*, Waga i Miecz, 1994, nr 4/38, s. 9.
26. *Samarytanka*, Waga i Miecz, 1994, nr 5/39, s. 10.

Opracowała: Małgorzata Kawa